

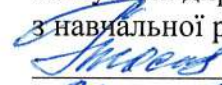
КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ АРХІТЕКТУРИ, БУДІВНИЦТВА ТА УПРАВЛІННЯ

Циклова комісія Управління та адміністрування
(Назва циклової комісії)

Відділення Управління та адміністрування
(Назва відділення)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 Тетяна КОСА

«30» 08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МИТНА СПРАВА
(Назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 073 Менеджмент

Освітньо – професійна програма Логістика

Освітньо – професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

КИЇВ – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Митна справа» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеню фаховий молодший бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 073 Менеджмент

Освітньо-професійна програма Логістика

Робочу програму навчальної дисципліни уклала: к.е.н., доцент Корнійко Я.Р.

Робочу програму навчальної дисципліни «Митна справа»

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії Управління та адміністрування

Протокол № 2 від «26» серпня 2024 року

Голова циклової комісії Вікторія ЦИРЮК

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми Тетяна КОСА
«28» 08 2024 року

Розглянуто

Методист коледжу Ірина ТИМОШЕНКО
«26» серпня 2024 року

Схвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «28» 08 2024 року

Голова методичної ради Тетяна КОСА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва навчальної дисципліни	Митна справа
Статус	Обов'язкова компонента освітньо-професійної програми
Форма навчання	Денна
Мова викладання	Українська
Кількість кредитів ЄКТС/ годин	3/90
Індивідуальне завдання (курсовий проект, курсова робота)	не передбачено
Форма контролю	Залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Митна справа» є формування бази знань, щодо застосування митного законодавства під час здійснення міжнародних перевезень, а також процедури митного контролю й оформлення документів на перевезення вантажів та транспортних засобів комерційного призначення.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Митна справа» є:

- 1) вивчення змісту основних митних операцій та правил їх проведення;
- 2) ознайомлення з основними положеннями здійснення митного контролю при переміщенні товарів і транспортних засобів через митний кордон при здійсненні міжнародних перевезень вантажів;
- 3) вивчення порядку митного оформлення товарів;
- 4) освоєння принципів декларування вантажів;
- 5) вивчення основного переліку документів, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів

наступних **компетентностей**:

ЗК 5. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СК 12. Здатність забезпечувати ефективну логістичну діяльність.

У результаті вивчення навчальної дисципліни формуються результати навчання відповідно до **ОПП**:

РН 4. Застосовувати правові норми, норми з охорони праці, безпеки життєдіяльності у професійній діяльності.

РН 8. Знаходити оптимальні, обґрунтовані, творчі рішення для розв'язування професійних завдань.

Очікувані результати навчання:

Тема 1. Сутність митної справи:

- орієнтуватися в термінології митної справи;
- знати періодизацію формування митної справи в Україні;
- розуміти систему митних органів в Україні та їх завдання;
- розуміти процедуру здійснення митного регулювання.

Тема 2. Митний контроль та основи митних формальностей

- розуміти основні етапи митного контролю;
- знати процедуру перевірки обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України та/або перебувають під митним контролем;
- розрізняти відмінність митної перевірки від митних формальностей.

Тема 3. Митні режими

- знати сутність митного режиму, його види та значення;
- орієнтуватися в класифікаційних ознаках митних режимів;
- відрізняти митні режими та розуміти в який митний режим необхідно помістити товар при перетині кордону: імпорт; реімпорт; експорт; реекспорт; транзит; тимчасове ввезення (вивезення); митний склад; спеціальна митна зона;

магазин безмитної торгівлі; переробка на митній території України; переробка за межами митної території України; знищення або руйнування; відмова на користь держави.

Тема 4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

- розуміти сутність мита та знати його види;
- вміти розрізняти тарифне та нетарифне регулювання;
- демонструвати навички визначення нетарифних обмежень для різних видів товарів.

Тема 5. Зовнішньоторгові документи

- знати необхідні транспортні документи відповідно до типу транспортного засобу та вміти їх заповнювати;
- розуміти, які комерційні документи необхідно підготувати для здійснення міжнародних вантажних перевезень;
- орієнтуватися в структурі та особливостях формування міжнародних договорів при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;
- знати, які дозволи та сертифікати від уповноважених державних органів України необхідно підготувати залежно від товару, що підлягає митному оформленню;
- знати перелік платіжних документи та інших документів.

Тема 6. Вантажна митна декларація

- розуміти сутність вантажної митної декларації та орієнтуватися в існуючих типах декларацій;
- знати порядок заповнення вантажної митної декларації;
- знати процедуру подання попередня митна декларація (ЕЕ.)
- розбиратися в програмних комплексах для заповнення вантажної митної декларації;
- розуміти важливість коду УКТЗЕД та знати процедуру його визначення;

- розуміти важливість врахування об'єкту права інтелектуальної власності при заповненні вантажної митної декларації;
- знати призначення автоматизованої системи аналізу та управління ризиками (АСАУР) при митному оформленні вантажної митної декларації.

Тема 7. Митне оформлення зовнішньоекономічних операцій

- знати умови використання правил «Incoterms-2020» та відповідальність сторін при укладанні зовнішньоекономічної угоди;
- орієнтуватися у можливих пільгах при митному оформленні товару;
- розуміти сутність бартерних угод та принципи їх використання при митному оформленні;
- володіти знаннями щодо митного оформлення операцій з давальницькою сировиною;
- знати порядок переміщення через митний кордон культурних цінностей, поштових відправлень, гуманітарної допомоги.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність митної справи

Основні терміни митної справи. Періодизація історії митної справи в Україні. Система митних органів в Україні. Завдання митних органів. Здійснення митного регулювання.

Тема 2. Митний контроль та основи митних формальностей

Сутність і форми митного контролю: перевірка документів і відомостей; усне опитування; отримання пояснень; митне спостереження; митний огляд; особистий митний огляд; перевірка маркування товарів спеціальними марками, наявності на них ідентифікаційних знаків; митний огляд приміщень і територій. Облік товарів, що перебувають під митним контролем. Перевірка системи обліку

товарів і звітності по ним. Митна перевірка. Митні формальності. Типові процеси митного оформлення.

Тема 3. Митні режими

Поняття митного режиму, його види та значення. Класифікаційні ознаки митних режимів. Характеристика митних режимів: імпорт; реімпорт; експорт; реекспорт; транзит; тимчасове ввезення (вивезення); митний склад; спеціальна митна зона; магазин безмитної торгівлі; переробка на митній території України; переробка за межами митної території України; знищення або руйнування; відмова на користь держави.

Тема 4. Тарифне та нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Мито та його види. Основи тарифного та нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Класифікація нетарифних обмежень. Основні інструменти нетарифного регулювання.

Тема 5. Зовнішньоторгові документи

Транспортні документи. Комерційні документи. Договори. Дозволи та сертифікати уповноважених органів. Платіжні документи, гарантії. Митні документи. Інші документи.

Тема 6. Вантажна митна декларація

Сутність вантажної митної декларації. Типи декларацій. Порядок заповнення вантажної митної декларації Попередня митна декларація (ЕЕ.) Програмні комплекси для заповнення вантажної митної декларації. Важливість коду УКТЗЕД та процедура його визначення. Об'єкти права інтелектуальної власності при заповненні вантажної митної декларації. Автоматизована система аналізу та управління ризиками (АСАУР).

Тема 7. Митне оформлення зовнішньоекономічних операцій

Зовнішньоекономічні угоди та використання правил «Incoterms-2020». Пільги при митному оформленні. Особливості митного оформлення товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності. Митне оформлення бартерних угод. Митне оформлення операцій з давальницькою сировиною. Порядок переміщення через митний кордон культурних цінностей, поштових відправлень. Митне оформлення гуманітарної допомоги.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Денна форма навчання

№ заняття	Назви тем	Кількість годин						Рекомендовані джерела інформації
		Денна форма навчання						
		усього	у тому числі					
лекції	практичні		лаборато	семінарсь	самостійн			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
4 рік навчання, 1 семестр								
	Тема 1. Сутність митної справи	8	2	2	-	-	4	О: 3, 4, 6
1	Періодизація історії митної справи в Україні. Основні терміни митної справи. Система митних органів в Україні.	8	2	2	-	-	4	
	Тема 2. Митний контроль та основи митних формальностей	12	4	4	-	-	4	О: 1, 2, 7
2	Сутність і форми митного контролю	6	2	2	-	-	2	
3	Митні формальності. Типові процеси митного оформлення.	6	2	2	-	-	2	
	Тема 3. Митні режими	16	4	4			8	О: 8, 9, 14
4	Поняття митного режиму, його види та значення. Класифікаційні ознаки митних режимів.	8	2	2	-	-	4	
5	Характеристика митних режимів	8	2	2	-	-	4	

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Тема 4. Тарифне та нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	8	2	2	-	-	4	О: 10, 11
6	Мито та його види. Основи тарифного та нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Класифікація нетарифних обмежень.	8	2	2	-	-	4	
	Тема 5. Зовнішньоторгові документи	24	8	8	-	-	8	О: 5, 12,13
7	Транспортні документи.	6	2	2	-	-	2	
8	Комерційні документи.	6	2	2	-	-	2	
9	Дозволи та сертифікати уповноважених органів.	6	2	2	-	-	2	
10	Платіжні документи, гарантії.	6	2	2	-	-	2	
	Тема 6. Вантажна митна декларація	14	4	4	-	-	6	О: 12,13, 14
11	Сутність вантажної митної декларації. Типи декларацій. Порядок заповнення вантажної митної декларації. Попередня митна декларація (ЕЕ.)	6	2	2	-	-	2	
12	Програмні комплекси для заповнення вантажної митної декларації. Важливість коду УКТЗЕД та процедура його визначення. Об'єкти права інтелектуальної власності при заповненні вантажної митної декларації. Автоматизована система аналізу та управління ризиками (АСАУР)	8	2	2	-	-	4	
	Тема 7. Митне оформлення зовнішньоекономічних операцій	8	2	2	-	-	4	О: 5, 12,13, 14
13	Зовнішньоекономічні угоди та використання правил «Incoterms-2020». Митне оформлення бартерних угод.	8	2	2	-	-	4	
	Разом	90	26	26			38	

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Система митних органів в Україні.
2. Завдання митних органів.
3. Здійснення митного регулювання.
4. Сутність і форми митного контролю.
5. Облік товарів, що перебувають під митним контролем.
6. Перевірка системи обліку товарів і звітності по ним.
7. Митна перевірка.
8. Митні формальності.
9. Типові процеси митного оформлення.
10. Поняття митного режиму та його види.
11. Характеристика митних режимів: імпорт; реімпорт.
12. Характеристика митних режимів: експорт; реекспорт.
13. Характеристика митних режимів: транзит; тимчасове ввезення (вивезення);
14. Характеристика митних режимів: митний склад; спеціальна митна зона, магазин безмитної торгівлі.
15. Характеристика митних режимів: переробка на митній території України; переробка за межами митної території України.
16. Характеристика митних режимів: знищення або руйнування; відмова на користь держави.
17. Сутність тарифного регулювання. Мито та його види.
18. Основи нетарифне регулювання та його види.
19. Перелік документів для здійснення комерційної діяльності при митному оформленні товару.
20. Сутність вантажної митної декларації та типи декларацій.
21. Порядок заповнення вантажної митної декларації.
22. Попередня митна декларація.
23. Програмні комплекси для заповнення вантажної митної декларації.

24. Важливість коду УКТЗЕД та процедура його визначення.
25. Об'єкти права інтелектуальної власності при заповненні вантажної митної декларації.
26. Автоматизована система аналізу та управління ризиками (АСАУР).
27. Зовнішньоекономічні угоди та використання правил «Incoterms-2020».
28. Пільги при митному оформленні.
29. Особливості митного оформлення товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності. Митне оформлення бартерних угод.
30. Порядок переміщення через митний кордон культурних цінностей, поштових відправлень. Митне оформлення гуманітарної допомоги.

6. ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Технології навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, складання реферату);
- відео-метод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (розв'язання завдань);

Методи оцінювання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- реферати та презентації;
- захист практичних робіт;
- залік.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

7.1 Шкала оцінювання результатів навчання за національною системою:

Національна шкала	Теоретична підготовка	Практичні уміння та навички
«Відмінно»	Здобувач має глибокі, міцні, систематичні знання всіх положень теорії, може вільно сформулювати закони, положення та принципи, використовує здобуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь вирізняється точністю формулювань, логікою, демонструє достатній рівень узагальнення знань	Здобувач самостійно розв'язує типові задачі, здатний проаналізувати та узагальнити отриманий результат. При виконанні практичних завдань студент дотримується усіх вимог, передбачених програмою курсу, його дії вирізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати
«Добре»	Здобувач знає і може самостійно сформулювати основні принципи, навести приклади, але не завжди може довести їх самостійно, застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим	Здобувач самостійно розв'язує типові завдання, володіє базовими навичками з виконання практичних завдань, може самостійно обрати метод розв'язання, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату
«Задовільно»	Здобувач відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати за допомогою викладача основні положення теорії, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може	Здобувач може розв'язати найпростіші типові завдання за зразком, виявляє здатність виконувати елементарний аналіз операцій, але не спроможний самостійно визначити метод розв'язання задачі. Може робити висновки, але не розуміє достатньою мірою мету роботи
«Незадовільно»	Відповідь здобувача при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, у відповіді цілком відсутня самостійність. Здобувач знайомий лише з деякими поняттями та визначеннями курсу	Здобувач знає умовні позначення та вміє розрізняти основні поняття, виконувати найпростіші завдання, але не може самостійно виконати облікову роботу і зробити висновки

7.2. Шкала оцінювання результатів навчання за системою ЄКТС:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю недоліків)
64-73	задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

Основні джерела інформації:

1. Експертиза та митне оформлення товарів: навч. посіб. Для студ. закл. вищ. освіти / А.А. Мазаракі, Н.В. Мережко, Н.В. Калуга, Т.М. Коломієць, Т.А. Караваєв, В.В. Осієвська, С.В. Галько; за ред. А.А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 368 с.

2. Митне оформлення вантажних перевезень: Навч. посібник / І. В. Берестов, О. С. Пестременко-Скрипка, А. В. Колісник та ін. Харків: УкрДУЗТ, 2023. 121 с., рис. 8, табл. 4. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/15091/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87.%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>.

3. Гребельник О. П. Митна справа: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 472 с.

4. Митна справа: підручник / за ред. д-ра екон.наук, проф. М.І. Крупники; [М.І. Крупника, О.В. Грін, О.Т. Замасло та ін.]. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 572 с.

5. Краснікова Н.О. Митне регулювання ЗЕД: посібник до вивчення дисципліни [Текст] / Н. О. Краснікова. Д.: РВВ ДНУ, 2013. 65с. URL: http://repository.dnu.dp.ua:1100/?page=inner_material&id=1203.

6. Дубініна А. А., Сорокіна С. В., Зельніченко О. І. Митна справа: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 320 с.

7. Мартинюк В. П. Митна система та економічна безпека держави: теорія і методологія: монографія / В. П. Мартинюк. Тернопіль: Астон, 2010.

8. Кормич Б. А. Митні режими або митні процедури: європейські стандарти термінології та класифікації. Lex portus.2017. № 2. С. 142–153.

9. Додін Є. В., Кравченко П. А., Міщенко І. В. Митні режими в Україні: навч. посіб. Львів, ТОВ «Ліга-прес», 2012. 132 с.

10. Гребельник О.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 696 с.

11. Войтов С.Г. Методологія дослідження та сутнісна детермінація категорії митно-тарифного регулювання. Вісник Академії митної служби України. Сер.: Економіка. 2012. № 2. С. 60–68.
12. Грущинська Н.М. Зовнішньоторговельні операції. Київ: ДАУ, 2014. 260 с.
13. Амоша О.І. Зовнішньоекономічна діяльність: навчальний посібник. Видання 6-те, перероб. та доп. / За ред. Козака Ю. Г. К.: «Центр учбової літератури». 292 с.
14. Митне оформлення вантажних перевезень: Навч. посібник / І. В. Берестов, О. С. Пестременко-Скрипка, А. В. Колісник та ін. Харків: УкрДУЗТ, 2023. 121 с., рис. 8, табл. 4.

Допоміжні джерела інформації:

1. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 №4495-VI (зі змінами). URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
2. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Про Митний тариф України: Закон України від 19.09.2013 № 584-VII (зі змінами). URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/584-18>.
4. Про Державну фіскальну службу України: Постанова Кабміну України від 21.05.2014 №236. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/236-2014>.
5. Про спрощення і гармонізацію митних процедур (Кіотська конвенція): Міжнародна конвенція від 18.05.1973 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_643.
6. Про виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму: затв. наказом Міністерства фінансів України 31.05.2012 р. № 657. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1669-12#n22>.
7. Порядок заповнення митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням

підприємницької діяльності: затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.05.2012 р. № 614. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/327897__670430.

8. Загальна декларація прибуття. URL: https://mof.gov.ua/uk/general_declaration_of_arrival-471.

9. Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій: Наказ МФУ від 20.09.2012 р. № 1011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1011201-12#Text>.

10. Порядок заповнення митних декларацій за формою єдиного адміністративного документа: Наказ Міністерства фінансів України 30.05.2012 р. № 651 (у редакції наказу від 23.09.2022 р. № 296). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE21684?an=1517>.

11. Положення про митні декларації: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 450. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/kp120450?an=16&ed=2017_10_04.

Інформаційні ресурси:

1. Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua/>.
2. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Верховної Ради України (Законодавство України). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>.
4. Сайт Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua.
5. Інформаційно-аналітичне забезпечення ЗЕД. URL: www.qdpro.com.ua.

9. ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ

Навчальний рік	Зміст внесених змін та доповнень	Номер протоколу засідання циклової комісії	Підпис голови циклової комісії